

FIȘA DISCIPLINEI

Tehnici și metodologii avansate de conservare și restaurare a bunurilor culturale II

Advanced Techniques and Methodologies for Preserving and Restoring the Goods of Cult II

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă Sacră - Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		<i>Tehnici și metodologii avansate de conservare și restaurare a bunurilor culturale II (CO+SO)</i>				Codul disciplinei	OMR4015
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.3. Titularul activităților de seminar					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DC

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					21
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					51
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					31
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					108
3.8. Total ore pe semestru					150
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<i>Gestionează drepturi de proprietate intelectuală</i> - Se ocupă de drepturile juridice private care protejează produsele ce fac obiectul drepturilor de proprietate intelectuală împotriva încălcării <i>Dezvoltă software cu sursă deschisă</i> - Exploatează și creează software cu sursă deschisă - Este familiarizat(a) cu principalele modele de software cu sursă deschisă, cu sistemele de acordare a licențelor și cu practicile de codificare adoptate în mod obișnuit în producția de software cu sursă deschisă <i>Evaluează activități de cercetare</i> - Evaluează progresele, impactul și rezultatele colegilor cercetători. Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar - Desfășoară activități de cercetare dincolo de limitele disciplinare și funcționale <i>Promovează implicarea publicului în cercetare</i> - Dialoghează cu publicul în ceea ce privește conceperea, desfășurarea și difuzarea cercetării <i>Asigură managementul de proiect</i> - Gestionează și planifică diversele resurse, cum ar fi resursele umane, bugetul, termenul, rezultatele și calitatea necesare pentru un anumit proiect, și monitorizează progresele înregistrate în cadrul proiectului pentru a realiza un obiectiv specific într-o anumită perioadă de timp și cu un buget prestabilit <i>Gestionează date interoperabile și reutilizabile accesibile și ușor de găsit</i> - Produce, descrie, stochează, conservă și (re)utilizează date științifice bazate pe principiile FAIR (facil de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile), asigurându-se că datele sunt cât mai deschise posibil și cât de închise este necesar <i>Practică ascultarea activă</i> - Acordă atenție spuselor altor persoane - Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite - Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință <i>Stabilește relații de colaborare</i> - Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă - Facilitează o relație de colaborare pozitivă, durabilă, între cele două părți
Competențe transversale	<i>Respectă diversitatea valorilor și a normelor culturale</i> - Studentul va fi capabil să ia în considerare identitatea culturală națională - Studentul va fi capabil să susțină diversitatea culturală - Studentul va fi capabil să demonstreze cunoașterea dimensiunii multiculturale a societății europene - Studentul va fi capabil să arate sensibilitate față de diferite viziuni asupra lumii - Studentul va fi capabil să țină cont de diversitatea valorilor și normelor culturale

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea de către masteranzi a cunoștințelor necesare luării deciziilor corecte în privința tratamentului optim de conservare și restaurare a bunurilor culturale.
7.2 Obiectivele specifice	- Dezvoltarea abilităților practice necesare efectuării intervențiilor complexe specifice conservării și restaurării bunurilor culturale. - Dezvoltarea abilităților argumentative.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în curs. Elemente tehnice ale picturii murale executată <i>a fresco</i> , observabile în lumină laterală	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
2. Consolidarea stratului de culoare al picturii murale	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
3. Extragerea picturii murale	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
4. Transpunerea picturii murale extrase pe un nou suport	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
5. Tivirea cu mortat a marginilor lacunelor profunde ale stratului de tencuială	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
6. Consolidarea stratului de tencuială prin injectare	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
7. Chituiuri cu mortare de tip <i>arriccio</i> și <i>intonaco</i>	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
8. Metode de curățare a depunerilor de impurități și a altor materii de pe suprafața picturilor murale	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
9. Metode de îndepărtare a eflorescențelor saline, a crustelor de săruri de pe pictură, și a sărurilor din tencuială	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
10. Efectuarea sondajelor stratigrafice	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
11. Decaparea repictărilor, a văruielilor și a reparațiilor cu mortare necorespunzătoare care acoperă suprafața picturii murale	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
12. Integrarea cromatică a picturii murale în metoda <i>velatura</i>	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
13. Integrarea cromatică a picturii murale în metoda <i>ritocco</i>	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
14. Integrarea cromatică a picturii murale în metoda <i>tratteggio</i>	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
Bibliografie: BOLDURA, Oliviu, <i>Pictura murală din nordul Moldovei. Modificări estetice și restaurare</i> , Ed. ACS, București, 2013. BRANDI, Cesare, <i>Teoria restaurării</i> , Ed. Meridiane, București, 1996. COTEȚIU, Marin, <i>Specificul intervențiilor de conservare-restaurare a imaginilor artistice din spațiul ortodox</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016. CURINSCHI, Gheorghe, <i>Restaurarea monumentelor</i> , Ed. Tehnică, București, 1968. ISTUDOR, Ioan, <i>Noțiuni de chimia picturii</i> , ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011. LĂZĂRESCU, Liviu, <i>Pictura în ulei</i> , Ed. Sigma Plus, Deva, 1996. MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – <i>Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor</i> , ETP Tehnopress, Iași, 2001. MORA, Paolo și Laura, PHILIPPOT, Paul, <i>Conservarea picturilor murale</i> , Ed. Meridiane, București, 1986. OPREA, Florea, <i>Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale</i> , Ed. OSIM, București, 2012. OPREA, Florea, <i>Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale</i> , Ed. OSIM, București, 2010. OPREA, Florea, <i>Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural</i> , Ed. Maiko, București, 2006. SANDU, Ion, <i>Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale anorganice</i> , vol. I, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008. *** <i>Caietele restaurării</i> , Ed. ACS, București, 2012- 2024. *** <i>Frescele de la Catedrala Argeșului. O nouă concepție de rstaurare</i> , Muzeul Național de Artă al României, Secția de artă medievală românească, București, 1998. *** <i>The restoration of the Probota Monastery. 1996-2001</i> , UNESCO, printed in Finland by LIBRIS Oy, 2001.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații

1. Introducere în curs. Elemente tehnice ale picturii murale executată <i>a fresco</i> , observabile în lumină laterală	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
2. Consolidarea stratului de culoare al picturii murale	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
3. Extragerea picturii murale	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
4. Transpunerea picturii murale extrase pe un nou suport	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
5. Tivirea cu mortat a marginilor lacunelor profunde ale stratului de tencuială	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
6. Consolidarea stratului de tencuială prin injectare	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
7. Chituirii cu mortare de tip <i>arriccio</i> și <i>intonaco</i>	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
8. Metode de curățare a depunerilor de impurități și a altor materii de pe suprafața picturilor murale	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
9. Metode de îndepărtare a eflorescențelor saline, a crustelor de săruri de pe pictură, și a sărurilor din tencuială	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
10. Efectuarea sondajelor stratigrafice	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
11. Decaparea repictărilor, a văruielilor și a reparațiilor cu mortare necorespunzătoare care acoperă suprafața picturii murale	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
12. Integrarea cromatică a picturii murale în metoda <i>velatura</i>	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
13. Integrarea cromatică a picturii murale în metoda <i>ritocco</i>	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică
14. Integrarea cromatică a picturii murale în metoda <i>tratteggio</i>	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	1 oră fizică

Bibliografie:

BOLDURA, Oliviu, *Pictura murală din nordul Moldovei. Modificări estetice și restaurare*, Ed. ACS, București, 2013.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Specificul intervențiilor de conservare-restaurare a imaginilor artistice din spațiul ortodox*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

CURINSCHI, Gheorghe, *Restaurarea monumentelor*, Ed. Tehnică, București, 1968.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopro, Iași, 2001.

MORA, Paolo și Laura, PHILIPPOT, Paul, *Conservarea picturilor murale*, Ed. Meridiane, București, 1986.

OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

OPREA, Florea, *Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Maiko, București, 2006.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale anorganice*, vol. I, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012- 2024.

****Frescele de la Catedrala Argeșului. O nouă concepție de restaurare*, Muzeul Național de Artă al României, Secția de artă medievală românească, București, 1998.

****The restoration of the Probota Monastery. 1996-2001*, UNESCO, printed in Finland by LIBRIS Oy, 2001.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- În studiile de caz și în lucrările realizate se fac raportări la principiile restaurării științifice și la metodologia uzuală.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Corectitudinea exprimării enunțurilor</i>	<i>Examen oral</i>	60%
	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de curs</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de curs semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor practice realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor practice semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor de documentație realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor de documentație semestriale</i>	10%
10.5 Seminar/laborator	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de seminar</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de seminar semestriale</i>	10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale picturii murale și a elementelor de bază ale operațiilor de restaurare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
02.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".